

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

คำว่า จะ เป็นคำหนึ่งที่ปรากฏใช้บ่อยในภาษาไทย เมื่อได้สังเกตจากงานเขียน
ทั่วไปแล้ว ผู้วิจัยพบว่า จะ มีการปรากฏในหลายลักษณะดังตัวอย่างประกอบต่อไปนี้

- (1) ก่อนหน้านั้น ผู้คนรอบข้างจะเอ่ออาร์แล้วก็ติดกับผมไปหมด
(คำช่วยกริยา¹+จะ)
- (2) การเมืองขณะนั้นเขาอาจจะมีความต้องการคนคนหนึ่งซึ่งไม่ใช่ผม
(คำช่วยกริยา+จะ)
- (3) เราน่าจะดีใจว่า ขบวนการแรงงานของเราได้ก่อตั้งดำเนินการมาอย่าง
สม่ำเสมอ (คำช่วยกริยา+จะ)
- (4) ผมอาจจะบอกทุกคนว่า ที่ผมต้องตั้งหน้าหาเงินอย่างนั้น เพราะเขาวัด
ความสำเร็จกันด้วยสตางค์ (คำกริยา+จะ)
- (5) ตอนนั้นจอดเรือไว้เฉย ๆ เครื่องมือจะออก นอนรอพวกลูกเรือที่เขากำลัง
ติดเครื่องอยู่ (คำกริยา+จะ)
- (6) เราตั้งใจจะเขียนผลงานออกมาเป็นภาษาอังกฤษ (คำกริยา+จะ)

¹ คำจำกัดความของคำช่วยกริยาในหัวข้อขอบเขตการวิจัย

- (7) องค์การนาโตมีโครงการจะลดระเบิดหัวรบนิวเคลียร์ที่ทิ้งโดยเครื่องบินในยุโรปลงครึ่งหนึ่งหลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง (คำกริยา+คำนาม+จะ)
- (8) ตอนนั้นไม่มีเวลาจะมานั่งคิดอะไรแล้ว แต่ก็พยายามที่จะรู้ว่าอะไรเป็นอะไร (ไม่+คำกริยา+คำนาม+จะ)
- (9) โดยทั่วไป การที่ชาวเขาจะใช้ปืนเข้าปกป้องไร่นาของตนเองมีน้อยมาก (จะ ปรากฏในประโยคที่มีคำบอกโอกาส²)
- (10) เรื่องนี้ก่อนจะเขียนได้ ต้องคิดอยู่นานว่าจะเขียนดีหรือไม่เขียนดี (คำเชื่อมบอกเวลาภายหลัง³+จะ)
- (11) ขณะนี้แลดูเหมือนกับกิจการรับสมัครเด็กไปแข่งขันมากเกือบที่ลานวัดลิ่งชบมากกว่าจะเป็นกฎหมายบ้านเมือง (คำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบ⁴+จะ)
- (12) ถ้าเรือเร็วขึ้นมา น้ำจะวิ่งเข้าไปในสุญญากาศเป็นอันดับแรก (จะ ปรากฏในประโยคที่มีคำเชื่อมบอกเหตุ⁵)

เมื่อสังเกตอย่างคร่าว ๆ เราจะเห็นได้ว่า จะ ในประโยคข้างต้นอาจปรากฏอยู่ภายในกริยาวลี กล่าวคือ จะ สามารถนำหน้าด้วยคำช่วยกริยา (auxiliary) ดังเช่นประโยคที่ (1)-(3) หรือกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาแท้ ซึ่งอาจมีนามวลีทำหน้าที่เป็นกรรม และอาจมีคำปฏิเสธ 'ไม่' นำหน้ากริยาวลีดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ดังเช่นประโยค

² คำบอกโอกาสเป็นคำที่ใช้ช่วยกริยาเพื่อแสดงว่า กริยานั้นมีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงไร เป็นเหตุการณ์สามัญ เกิดขึ้นเสมอหรือไม่ (นววรรณ 2527:48)

³ คำเชื่อมบอกเวลาภายหลังเป็นคำเชื่อมบอกเวลาประเภทหนึ่งใช้หน้าประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดภายหลัง (นววรรณ 2527:60)

⁴ คำว่า จะ ในที่นี้ปรากฏในประโยคที่มีคำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบ (นววรรณ 2527:63)

⁵ คำเชื่อมบอกเหตุในที่นี้แสดงเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไข ซึ่งผลจะเกิดเพราะเหตุนี้เท่านั้น (นววรรณ พันธุมเมธา 2527:64)

ที่ (4)-(8) ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นในเบื้องต้นว่า มิใช่คำช่วยกริยาหรือคำกริยาทุกตัวจะสามารถตามได้ด้วย *จะ* นอกจากนั้น *จะ* ยังอาจปรากฏกับคำบอกโอกาส หรือในประโยคที่มีคำเชื่อมชนิดต่าง ๆ ดังเช่นประโยคที่ (9)-(12) เมื่อสังเกตให้ลึกกลงไปถึงระดับความหมาย เราจะไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนในบางกรณีว่า เหตุใดคำว่า *จะ* ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นคำแสดงอนาคตกาล จึงปรากฏในที่นั้น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนว่า เหตุใดจึงมีคำแสดงอนาคตกาลปรากฏในบางประโยค ทั้ง ๆ ที่บริบทของประโยคนั้น ๆ มิได้มีความหมายที่แสดงอนาคตอย่างชัดเจนแต่อย่างใด ดังเช่นประโยคที่ (1)-(3), (5), (8) และ (9) จึงสรุปได้ว่า คำว่า *จะ* เป็นคำที่มีการปรากฏและการใช้ที่หลากหลายซึ่งควรค่าแก่การศึกษา

โดยเหตุที่คำว่า *จะ* เป็นคำที่ปรากฏในกริยาวลีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า ในหน่วยสร้างกริยาวลีนั้น กริยาวลีที่เกิดหน้า *จะ* ซึ่งประกอบด้วยคำกริยาแท้ และอาจมีนามวลซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมตามหลังหรือไม่ก็ได้ และกริยาวลีดังกล่าวอาจมีคำปฏิเสธ 'ไม่' นำหน้าหรือไม่ก็ได้ ดังเช่นประโยคที่ (4)-(8) นั้น มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์อะไรบ้าง มีความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์กับกริยาวลีที่ตามมาอย่างไร และอะไรเป็นเงื่อนไขในการปรากฏและไม่ปรากฏของ *จะ* ที่เกิดระหว่างกริยาวลี ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจและยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน

เพื่อให้เกิดความกระชับในการใช้คำในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอใช้คำว่า "กริยาหน้า *จะ*" หรือกริยาวลีหน้า *จะ*" แทนวลี "กริยาวลีที่เกิดหน้า *จะ*" และวลี "กริยาวลีหลัง *จะ*" แทนวลี "กริยาวลีที่ตามมา" ในการอธิบายประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. วิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของกริยาวลีที่เกิดหน้า *จะ*
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างกริยาวลีที่อยู่หน้า *จะ* และกริยาวลีที่ตามหลัง *จะ*

3. กำหนดเงื่อนไขในการปรากฏของ *จะ* ซึ่งเกิดจากคุณสมบัติทางความหมายของกริยาลีหน้า *จะ* และความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกริยาลีหน้า *จะ* และหลัง *จะ*

สมมติฐานในการวิจัย

ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างกริยาลีที่อยู่หน้า *จะ* และกริยาลีที่ตามหลัง *จะ* เป็นเงื่อนไขกำหนดการปรากฏหรือไม่ปรากฏของ *จะ* ที่เกิดระหว่างกริยาลี

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะการปรากฏของ *จะ* ระหว่างกริยาลีจากข้อมูลที่เป็นสิ่งพิมพ์เท่านั้น โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกข้อมูลที่เป็นข้อเขียนที่เขียนขึ้นโดยผู้ใช้ภาษาไทย ข้อเขียนที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยนี้ จะประกอบด้วยข้อเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น สารคดี ข่าว บทความทั่วไป และบทสัมภาษณ์ แต่ไม่รวมถึงข้อเขียนประเภทนวนิยาย เนื่องจากข้อเขียนดังกล่าวมักมีรูปแบบการเขียนในลักษณะของบทสนทนา โดยมีการละคำ และใช้ปรับทของสถานการณ์ เข้าช่วยสื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจอยู่มาก ทำให้ประธานมักไม่ปรากฏคู่กับภาคแสดง ซึ่งเป็นการไม่เอื้อต่อการนำมาเป็นตัวอย่างการวิเคราะห์ในงานวิจัยฉบับนี้

2. สำหรับกริยาลีหน้า *จะ* ที่เกิดในหน่วยสร้างกริยาลีนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาคครอบคลุมเฉพาะกริยาลีที่ประกอบด้วยคำกริยาแท้ ซึ่งอาจมีนามวลที่เป็นกรรมของคำกริยานั้น ๆ ตามหลังหรือไม่ก็ได้ เช่น ต้องการ, สนใจ, ประกาศ, มีความต้องการ, ให้, ความสนใจ, แสดงท่าที ฯลฯ และอาจมีคำปฏิเสธ "ไม่" นำหน้ากริยาลีหรือไม่ก็ได้ เช่น ไม่มีความต้องการ, ไม่สนใจ, ไม่มีโครงการ ฯลฯ งานวิจัยนี้ ไม่ครอบคลุมถึงกริยาลีที่มีคำช่วยกริยาเกิดอยู่หน้า *จะ* เช่น อาจ, น่า, คง, เห็น, ดู, มัก, แทบ เป็นต้น

เนื่องจากคำกริยาแท้ หรือที่กล่าวกันทั่วไปว่า คำกริยา นั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคำช่วยกริยามาก ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ 2 ชนิดร่วมกันในการระบุ

ว่าคำใดเป็นคำกริยาแท้ และคำใดเป็นคำช่วยกริยา คือ เกณฑ์ด้านความหมาย และเกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ โดยเกณฑ์ด้านความหมายนั้น ผู้วิจัยจะให้คำจำกัดความโดยประมวลจากนักไวยากรณ์หลายท่าน อาทิ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2532) บรรจบ พันธุเมธา (2521) นววรรณ พันธุเมธา (2527) และ Kanchana Sindhavananda (1970) รวมทั้งความเห็นของผู้วิจัยเอง ซึ่งสรุปได้เป็นคำจำกัดความดังต่อไปนี้

คำกริยาแท้ หมายถึง คำที่ใช้แสดงอาการ การกระทำ เหตุการณ์ กระบวนการ หรือสภาพต่าง ๆ

คำช่วยกริยา หมายถึง คำไวยากรณ์ประเภทหนึ่งซึ่งทำหน้าที่ขยาย หรือเพิ่มความหมายให้แก่คำกริยาในแง่ของกาล การณ์ลักษณะ หรือทัศนคติของผู้พูด เช่น ออก, คง, ยั้ง, แทบ, อาจ, น่า, ดู, เห็น, ควร, เกือบ, มัก, ค่อนข้าง, กำลัง เป็นต้น

เกณฑ์ด้านวากยสัมพันธ์ที่ใช้ทดสอบว่า คำใดเป็นคำกริยาแท้ และคำใดเป็นคำช่วยกริยานั้นจะประกอบด้วยเกณฑ์ 2 เกณฑ์ เกณฑ์แรกเสนอโดย Kanchana Sindhavananda (1970) ส่วนเกณฑ์ที่ 2 นั้น เสนอโดย Salee Sriphen (1982)^๑ สำหรับเกณฑ์แรก ผู้วิจัยจะพิจารณาว่า คำใดที่สามารถปรากฏเป็นคำตอบแบบสั้นตามลำพังต่อกรอบประโยคคำถามข้างทำนองนี้ได้ คำนั้นจัดเป็นคำกริยาแท้ ส่วนคำใดไม่สามารถปรากฏเป็นคำตอบแบบสั้นต่อกรอบประโยคดังกล่าวได้ คำนั้นจัดเป็นคำช่วยกริยา กรอบประโยคคำถามเป็นดังนี้

^๑ เกณฑ์ดังกล่าว Salee Sriphen อ้างอิงจาก James A. Matisoff, The Grammar of Lahu, Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press, 1973 p.193

คำนามหรือนามวลี...กริยาวลี...หรือเปล่า (ใช้ใหม่)

ส่วนเกณฑ์ที่ 2 นั้น ผู้วิจัยจะพิจารณาว่า คำใดที่สามารถตามหลังคำปฏิเสธ "ไม่" ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คำใดสามารถปฏิเสธได้ คำนั้นจัดเป็นคำกริยาแท้ ส่วนคำใดที่ไม่สามารถตามหลังคำปฏิเสธ "ไม่" ได้ คำนั้นไม่ใช่คำกริยาแท้

คำที่จัดเป็นคำกริยาแท้ต้องเป็นคำที่มคอสมบัติต่างความหมายรวมทั้งต้องผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ทั้ง 2 เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

- ตัวอย่าง
- (1) คำถาม: เขาให้ความร่วมมือหรือเปล่า
คำตอบ: ให้
- (2) เขาไม่ให้ความร่วมมือ
- (3) คำถาม: เขาจะให้ความร่วมมือหรือเปล่า
คำตอบ: *ดู⁷
คำตอบ: *จะ
- (4) *เขาไม่จะให้ความร่วมมือ
- (5) *เขาไม่จะให้ความร่วมมือ
- (6) คำถาม : เขาควรไปที่ทำงานหรือเปล่า
คำตอบ : ควร
- (7) เขาไม่ควรไปที่ทำงาน

⁷ ต่อไปใน คำหรือประโยคใดมีเครื่องหมาย * อยู่ข้างหน้า หมายความว่า คำหรือประโยคนั้นไม่เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า "ให้" ในประโยค (1) จัดเป็นคำกริยาแท้ตามเกณฑ์ด้านความหมาย และวากยสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นคำที่ใช้แสดงการกระทำของผู้กระทำว่าทำสิ่งใด และสามารถปรากฏเป็นคำตอบแบบสั้นตามลำพังได้ นอกจากนี้ คำดังกล่าวยังสามารถตามหลังคำปฏิเสธ "ไม่" ได้ ดังในประโยคที่ (2) ส่วนคำว่า "ดู" และ "จะ" ในประโยคที่ (3) ไม่ใช่คำกริยาแท้ เนื่องจากเป็นคำที่ทำหน้าที่ขยาย หรือเพิ่มความหมายของคำกริยา "ให้" โดยแสดงความน่าจะเป็น หรือความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ คำดังกล่าวเป็นคำที่ไม่สามารถนำมาเป็นคำตอบแบบสั้นและไม่สามารถนำหน้าด้วยคำปฏิเสธ "ไม่" ได้ดังในประโยคที่ (4)-(5) สำหรับคำว่า "ควร" ในประโยคที่ (6)-(7) แม้ว่าจะสามารถปรากฏเป็นคำตอบแบบสั้นตามลำพัง และสามารถนำหน้าด้วยคำปฏิเสธ "ไม่" ได้ก็ตาม แต่คำดังกล่าวจัดเป็นคำช่วยกริยาเนื่องจากเป็นคำที่ทำหน้าที่เพิ่มความหมายของคำกริยา "ไป" โดยเป็นการที่ผู้พูดให้ข้อเสนอแนะบางอย่าง เพื่อให้ผู้กระทำปฏิบัติตาม คำดังกล่าวจึงไม่ใช่คำกริยาแท้ เนื่องจากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ด้านความหมายตามที่กล่าวไว้ในตอนต้น

3. ศึกษาภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยไม่คำนึงถึงภาษาย่อยทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจ รวบรวม และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง จะ และคำช่วยกริยาโดยทั่วไปในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. เก็บรวบรวม คัดเลือก และบันทึกข้อมูลที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ นิตยสาร วารสาร ซึ่งตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2535 เพื่อให้ข้อมูลภาษามีลักษณะเป็นภาษาที่ใช้ในปัจจุบันและครอบคลุมกริยาลึหน้า จะ ที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยให้มากที่สุด
3. วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดทางอรรถศาสตร์
4. ตรวจสอบการยอมรับการไม่ปรากฏของ จะ ที่เกิดระหว่างกริยาลึที่เก็บจากข้อมูลกับผู้ใช้ภาษาไทยทั่วไป
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ชยายขอบเขตความรู้เรื่องกริยาในภาษาไทย
2. เป็นแนวทางในการศึกษาอรรถศาสตร์ของกริยาลี และการเกิดร่วมกันของกริยาลี